

GEEN WERK

HIER STAAT HIJ DAN VOOR ONS, DE geslagene door den geesel van onzen tijd: de werklooze. Ach, hij stáát al niet eens meer; hij hangt tegen een paal; zijn oogen, zijn handen, zijn beenen, zijn kleeren, het is alles te vereenigen in dat ééne wrange, wreede woord: geen werk. O, het is beter te verslijten dan te verroesten — en in deze dagen verroest de spierkracht, èn de arbeidsvreugde, èn de moed, èn de hoop van millioenen, precies zooals de stopgezette machines verroesten, die hen de fabriekspoort hebben uitgedrongen.

Er flitsen mij een paar regels uit een socialistischen huldezang aan de arbeiders door het hoofd:

„Dát zijn de zweeters en de zwoegers,
„Dát zijn de zaaiers van het zaad,
„Dát is de daad!”

Deze zang is verstomd. Niet alleen omdat de machine het zweetend zwoegen van millioenen heeft overbodig gemaakt, maar vooral ook, omdat de macht tot daad is verlamd door gebrek aan gelegenheid tot daden.

Er is een tijd geweest, dat arbeid gelijk stond met iets minderwaardigs. Arbeid was voor de lijfeigenen, en een vrijen man onwaardig. Het Grieksche woord voor arbeid was . . . verdriet, het Latijnsche . . . last. Die tijd is ver voorbij. De arbeid is in eere gekomen, en stellig behoort ook dit tot de vruchten van Christus' verlossingswerk. Hij heeft ook den arbeid èn den arbeider vrij gemaakt. En zoo kon de spreuk „Arbeid adelt” ontstaan, kon Schiller in „Het lied van de klok” dichten:

„Arbeit ist des Bürgers Zierde,
„Segen ist der Mühe Preis.”

Tegen den achtergrond van deze normale werkelijkheid komt in al z'n scherpte het leed der werkloosheid uit. Men zal het totaalcijfer van haar slachtoffers bij de dertig millioen moeten zoeken. Een ontzaglijk leger van onmachtigen — maar dat ook een machtig leger tot vernietiging kan worden, wanneer het onder de beking der revolutie komt.

Laten we hierbij niet alleen denken aan hen, die het gif der ontevredenheid en het zaad der verbittering uitstrooien over een maar al te ontvankelijken bodem. Want wat veel meer ons meedoogen wekt, is, dat de werkloosheid zelf reeds genoegzaam kiemen van verbittering meebrengt. Die afmattende teleurstelling in het geen werk kunnen vinden; die schrijnende pijn van het niet kunnen zorgen voor zijn gezin; die troosteloosheid van den lediggang elken dag en elke week en elke maand weer . . .

Ja maar; de steun, de steun!

Zeker, zeker, waarde lezers. De steun! Met al de moreele en geestelijke schade, door dien steun aangeroepen! Met al de financiële en economische gevaren, voor staat en stad daaraan verbonden.

Maar — is dát, wat werkkracht en werklust bevredigen kan? En kan steun voorkomen, dat, hoezeer ook broodsgebrek worde afgewend, meubelen en kleeren slijten, terwijl die niet kunnen aangevuld worden? Och jawel, de maag wordt nog wel voorzien, maar het hart verdort en, als God het niet verhoedt, vermagert de ziel.

Dat laatste is het ergste. Wij weten niet wat de teekenaar van onze plaat heeft willen leggen in den blik van dezen verslagene. Stellig mogen we er in lezen: „Ik heb het opgegeven, ik zie geen licht meer.” En

ja, dan is deze duisternis de zwartste. Voor wie bouwde op de kracht van zijn hand, kan in de werkloosheid een roepstem liggen, om te gedenken, dat niet zijn hand het brood op tafel bracht; wij zien in Ps. 127 vers 1 en 2 zoo duidelijk aangewezen dat „ons dagelijksch brood” van den Heere alleen is.

En voor wie leerde arbeiden in afhankelijkheid en onder den onmisbaren zegen van zijn hemelschen Vader, voor hem kan de beproeving der werkloosheid niet doelloos zijn. Niettemin, zij is een beproeving, hard en pijnlijk voor het vleesch. Maar wanneer de Almachtige het in Zijn voorzienig bestel goeddacht Zijn kind te toetsen aan de kracht van zijn geloof en aan de volharding in het gebed, aan het groote gebod: God lief te hebben *boven alles*, en aan het vertrouwen op Zijn beloften, — dan treedt de werkloosheid terug achter Hem, die haar zendt. Dan wordt zij *middel* voor een groot doel: ons dichter te brengen tot Hem, van Wien al het goud der aarde is en het vee op duizend bergen.

In haar algemeene, thans wereld-omvattende beteekenis is de werkloosheid niet alleen een leed, maar ook een straf. In het zich verlaten op eigen kracht, waarvan de machine het moderne afgodsbeeld is geworden, heeft de menschheid haar afhankelijkheid van den hoogen God steeds meer leeren uitschakelen. Het vertrouwen werd niet meer in den Schepper, maar in het schepsel en de techniek geplaatst. De slaande hand bedient zich nu van datzelfde wapen, want het is niet meer te ontkennen: de machine vooral heeft millioenen werkers overbodig gemaakt.

Overbodig! Dat is het woord der wanhoop, dat deze verbitterde werkman spreekt. Welk een vernedering als „lid der maatschappij”! Welk een vernedering ook als mensch onder zijn medemenschen, voor zijn vrouw, voor zijn kinderen!

Maar ook: welk een vertroosting daalt uit Gods hoogen hemel bij zóó diepe vernedering neer! Want in het Koninkrijk Gods is *niemand* overbodig! Al de gezaligden, ook de minste onder hen, de leeddragers, ook de zwaarst verdrukten, de hier ter zijde geschovenen, ook de werkloozen, zij zullen vertroost worden, wanneer zij zullen gevluht zijn naar het Kruis, waar Hij gestorven is èn overwonnen heeft, die *de onwaardigste onder de menschen* is geweest, veracht, van God geslagen en verdrukt.

En immers: door *Zijn* striemen is ons genezing geworden!

V. D. M.

KLEINE HAMERS

Helaas, wij, arme stervelingen, zijn vaak niet veel beter dan asch van verbrand hout — er is weinig te zien van het sap, de frissche blaadjes en de zwellende knoppen, die daar eens waren; maar telkens als we die asch zien, weten we dat al die jonge levensvolheid daar geweest moet zijn. Ten minste, ik, voor mij, zie bijna nooit een gebogen ouden man of een oude vrouw, die al haar frischheid verloren heeft, of ik zie ook met mijn geestesoog, dat Verleden, waarvan zij het verschrompelde overblijfsel zijn, en de onvoltooide romance van rooskleurige wangen en heldere oogen schijnt soms weinig belangrijk in vergelijking met dat drama van hoop en liefde, dat al lang zijn ontknooping heeft gevonden, en dat de arme ziel heeft achtergelaten als een duister tooneel, onder stof bedolven, met al zijn liefelijke tuin-scènes en schoone perspectieven, overhoop geworpen en buiten het gezichtsveld gestooten.

Mr. GILFIL'S LOVE-STORY